

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS VA'ESCHANAN • MAAMAR 6

להבין בתוספת ביאור ע"פ וידעת היום והשבות אל...

Comprendre, avec une
explication supplémentaire, le
verset « Sache aujourd'hui... »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/vaeschanan/6/

1 להבין בתוספת ביאור ע"פ וידעת היום והשבות אל לבבך כו' בענין הדעת והאמונה ולהבין איך יהיה בחי' סוכ"ע בבחי' הדעת וההרגשה והלא לית מחשבה תפיסא ביי [ביה] כלל כידוע

Pour comprendre, avec un éclaircissement supplémentaire, le verset «Sache aujourd'hui et prends-le à cœur», etc., concernant Daat et la foi ; et pour comprendre comment le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) peut relever de Daat et du ressenti, alors que, comme on le sait, «aucune pensée ne peut Le saisir».

אך הענין הוא דיש להבין עיקר ענין הדעת מהו בהיות ידוע בלשון הפלסופים וכמ"ש הרמב"ם [הרבי משה בן מימון] בידיעת אלקות

Mais voici le point : il faut comprendre ce qu'est l'essence même de Daat, comme on le sait d'après la terminologie des philosophes, et comme l'écrit le Rambam au sujet de la connaissance de la divinité,

שהוא יתברך הוא הידוע מציאותו ולא מהותו וזהו הנק' בחי' דעת כי ענין הדעת הוא ידיעת והרגשת המציאות.

à savoir que Lui, béni soit-Il, est Celui dont on connaît l'existence, mais non l'essence. C'est ce que l'on appelle le niveau de Daat, car Daat consiste à connaître et à ressentir l'existence.

2 ויובן עד"מ באדם מבשרי אחזה שהאדם מחמת חומר הגוף הגשמי אינו יכול להשיג אפי' [אפילו] מהות הרוחניות המלוכש בו ממש

Cela se comprendra par une analogie tirée de l'homme, selon le verset : «De ma chair, je contemple» : du fait de la matière du corps physique, l'homme ne peut saisir même l'essence de la spiritualité qui est réellement vêtue en lui,

דהיינו הנפש וכחותיה ואעפ"כ [ואף על פי כן] מרגיש הוא מציאותן בידיעה והרגשה ממש כמו עד"מ המחשבה יודע מציאותה ועכ"ז [ועם כל זה] אינו משיג מהותה

à savoir l'âme et ses facultés. Pourtant, il en perçoit réellement l'existence par la connaissance et le ressenti. Prenons par exemple la pensée : il en connaît l'existence, et pourtant il n'en saisit pas l'essence.

שהרי אנו רואים שמחשבה תתפשט גם ברגל וישנה ממש בהתלכשות ברגל כי הלא מיד שעולה במוחו לחשוב שינענע הרגל מיד ילך הרגל כמו שעלה במחשבה

Car nous constatons que la pensée s'étend même jusqu'au pied et y est réellement présente, vêtue en lui. En effet, dès qu'il lui vient à l'esprit de penser à mouvoir son pied, celui-ci se met aussitôt en mouvement, conformément à ce qui lui est venu à l'esprit.

ואם נאמר שמחשבה זו שבמוח להלוך ירדה ונמשכה בירידות המדריגות עד שבאת לרגל והניעתו א"כ היה צריך שיהיה שוהה ומתעכב התנועה איזה זמן מה ולמה

Or, si l'on disait que cette pensée de marcher, qui se trouve dans le cerveau, descendait et se prolongeait en passant par les différents degrés, jusqu'à parvenir au pied et à le mettre en mouvement, le mouvement devrait alors tarder et subir un délai. Pourquoi donc,

מיד שעלה במחשבה יניע הרגל להלוך בלתי שהות ועיכוב כלל אפילו לרגע מזה נראה שלא ירדה המחשבה מן המוח דרך ענין המשכה כמים שנמשכים ויורדין כו'

dès que la pensée surgit, le pied se met-il en mouvement pour marcher sans le moindre retard ni délai, pas même un instant? Il apparaît ainsi que la pensée n'est pas descendue du cerveau par un processus de prolongement, comme de l'eau qui s'écoule et descend, etc.,

אלא שנמצאת ממש ברגל ואף שעיקרה במוח עכ"ז [עם כל זה] הארתה תתפשט בכל האברים כמו אור השמש על הארץ ואינו מושג כל זה איך ומה היא.

mais qu'elle est réellement présente dans le pied. Et bien que son siège principal soit dans le cerveau, son rayonnement s'étend néanmoins à tous les membres, comme la lumière du soleil sur la terre. Or, tout cela ne peut être saisi : comment cela se produit et ce que c'est.

3 וכן השכל ואותיות המחשבה שבנפש אינו מושג מהותם ממש כמו אדם שלמד מסכת אחת בעיון ושגורה בפיו וכאילו מונחת אצלו בקופסא ואח"כ כשעסוק בענין אחר

De même, l'intellect et les lettres de la pensée dans l'âme : leur essence même n'est pas appréhendée. Prenons l'exemple d'un homme qui a étudié un traité en profondeur, au point qu'il lui est familier et qu'il l'a sur les lèvres, comme s'il était rangé dans une boîte auprès de lui. Ensuite, lorsqu'il s'occupe d'une autre affaire

או לומד מסכת אחרת אעפ"כ [אף על פי כן] כשרוצה נזכר על כל מסכת ההיא שלמד תחלה. הרי ע"כ צריך לומר שישנה במוחו ושכלו גם בעת שאינו מהרהר בה כלל.

ou étudie un autre traité, il se souvient néanmoins, quand il le veut, de tout le traité qu'il avait étudié auparavant. Il faut donc nécessairement dire qu'il est présent dans son esprit et son intellect, même lorsqu'il n'y pense pas du tout.

4 וא"כ איך ומה הוא מהות שכל זה שיש אצלו אף כשאינו מחשב בו כלל. הרי אין זה מושג כלל איך ומה הוא.

Si tel est le cas, quelle est donc l'essence de cet intellect qui demeure en lui même lorsqu'il n'y pense absolument pas ? Cela n'est nullement appréhendé : on ne sait ni comment il est ni ce qu'il est.

והיינו מפני שהאדם להיותו בגוף אינו משיג אפילו מהות הרוחניות שבו היינו הנפש וכחותיה. כי אם מציאותן לבד.

Cela tient au fait que l'homme, étant dans un corps, n'appréhende même pas l'essence de la spiritualité qui est en lui, c'est-à-dire l'âme et ses facultés ; il n'en connaît que l'existence.

5 ומ"מ מציאותן יודע ומרגיש ממש אף שאינו משיג מהותן ואין צריך על זה אמונה וראיה. כ"א נרגש ממש.

Néanmoins, il connaît et perçoit réellement leur existence, bien qu'il n'en appréhende pas l'essence ; pour cela, il n'est besoin ni de foi ni de preuve, car elle est directement ressentie.

וזוהו הנקרא השגת המציאות ולא השגת המהות בלשון הפלסופים. ומזה יובן לנו למעלה באלקות שהשגת מציאותו בלבד ולא השגת מהותו

C'est ce que, dans le langage des philosophes, on appelle « appréhension de l'existence », par opposition à « appréhension de l'essence ». De là, nous comprendrons ce qu'il en est en haut, dans la Divinité : que seule l'appréhension de Son existence, et non celle de Son essence,

דהיינו ע"ד הרגשת הגוף את הנפש כנ"ל הוא הנקי בשם דעת כמ"ש דע את אלקי אביך כו' שענין הדעת הוא ענין ההרגשה כידוע שהוא ענין השגת המציאות בלבד

c'est-à-dire, à l'image du corps qui ressent l'âme, comme indiqué plus haut, est ce que l'on appelle Daat (connaissance), ainsi qu'il est écrit : « Connais le D.ieu de ton père », etc. Car le concept de Daat est celui d'une perception ressentie, comme on le sait : il s'agit de l'appréhension de l'existence seule,

כמו עד"מ הנ"ל שידע האדם מנפשו אשר בתוכו שאינו יודע רק מציאותה ולא מהותה אמנם מרגישה הרגשה שלימה ונקי הרגשה זו בשם ידיעה שידוע א"ע [את עצמו] כו'.

comme dans l'analogie mentionnée plus haut : une personne connaît l'âme qui est en elle ; elle n'en connaît que l'existence, et non l'essence, mais la ressent pleinement. Cette perception est appelée « connaissance », en ce qu'elle se connaît elle-même, etc.

כך אור א"ס ב"ה בהתלבשותו בכל העולמות מורגש ונודע לנבראים הוא אבל לא נודע רק מציאותו ולא מהותו כמ"ש הרמב"ם [הרבי משה בן מימון].

De même, la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, lorsqu'elle est investie dans tous les mondes, est ressentie et connue des êtres créés ; mais ceux-ci ne connaissent que Son existence, et non Son essence, comme l'écrit le Rambam.

6 ובוה יתורץ הקושיא הנ"ל איך יהיה בחי' סובב בבחי' דעת הלא לית מחשבה תפיסא ב"י [ביה] כו'. דפי' תפיסא הוא ענין השגת המהות דוקא כאדם התופס דבר בידו כו'.

Cela répond à la question soulevée plus haut : comment le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) peut-il relever du niveau de Daat (connaissance), alors qu'il est dit : « Aucune pensée ne peut Le saisir », etc. ? Car « saisir » désigne précisément l'appréhension de l'essence, comme lorsqu'une personne saisit un objet dans sa main, etc.

וזהו פי' השגה סתם שמשיג מהות הדבר כו' ובאמת אין במהות אור א"ס שום השגה אלא השגת מציאותו בלבד כנ"ל.

Tel est le sens du terme « appréhension » employé sans autre précision : appréhender l'essence d'une chose, etc. En vérité, il n'est possible d'appréhender en aucune manière l'essence de la Lumière infinie (Or Ein Sof) ; seule son existence peut être appréhendée, comme indiqué plus haut.

ומי"מ הא דלית מחשבה תפיסא היינו השגת מהותו אבל בענין הדעת וההרגשה שהוא רק ענין השגת מציאותו בלבד יכולים הנבראים להגיע ולהשיג וזהו מ"ע [מצות עשה] דוידת היום כו' וכן אתה הראת לדעת כו' :

Néanmoins, l'affirmation selon laquelle « aucune pensée ne peut saisir » concerne l'appréhension de Son essence. Quant à Daat et au ressenti, qui ne consistent qu'à appréhender Son existence, les êtres créés peuvent y parvenir et les atteindre. C'est là la mitsva positive : « Sache aujourd'hui », etc., ainsi que : « Il t'a été montré afin que tu saches », etc.

7 ב ויובן ענין זה בביאור יותר במה שמצינו כדוגמת זה בעסק התורה שיש בה סתים וגליא

2. Cette idée s'éclairera davantage par un parallèle que l'on trouve dans l'étude de la Torah : celle-ci comporte une partie cachée [et une partie révélée],

שהם ג"כ בחי' גוף ונשמה כמבואר בזהר בהעלותך (דקנ"ב ע"א) וכגופי התורה שייך השגת המהות משא"כ בבחי' הסתים והפנימי' [והפנימיות / והפנימית].

qui correspondent également aux niveaux du corps et de l'âme, comme l'explique le Zohar, Be-ha'alos'cha (152a). Pour les corps de la Torah, l'appréhension de l'essence est possible, contrairement à ce qui est le cas du niveau caché et intérieur.

ומי"מ ע"י גופי התורה יוכל האדם לידע ג"כ קצת המציאות מהפנימית עד"מ שע"י חיות גוף האדם מרגיש מציאות הנשמה כו'.

Néanmoins, grâce aux corps de la Torah, l'homme peut aussi connaître quelque peu l'existence de la partie intérieure, comme, par exemple, la vitalité du corps humain lui fait percevoir l'existence de l'âme, etc.

וביאור הדבר דהנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו שבג"ע [שבגן עדן] לומדים ג"כ כל התשבע"פ [התורה שבעל פה] כמו ע"ד דוגמא עניני ההלכות שאנו שונין כאן בעוה"ז החומרי שור שנגח כו' :

Explication : nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Heureux celui qui vient ici avec son étude en main », [ce qui signifie] qu'au Gan Eden, on étudie également toute la Torah orale, par exemple les sujets des lois que nous étudions ici-bas, dans ce monde matériel, « un bœuf qui en a encorné un autre », etc.,

וכיוצא וידוע דהלכה זו דבר ה' היא והקב"ה יושב ושונה כנגדו כו' וא"כ בגי' [בגן עדן] שהנשמות עוסקים בהלכה זו דשור שנגח כו'

et autres cas semblables. Or, il est connu que cette loi est la parole de D.ieu, et que le Saint béni soit-Il s'assied et étudie en face de lui, etc. Ainsi, au Gan Eden, où les âmes s'occupent de cette loi du « bœuf qui en a encorné un autre », etc.,

אין לומר דהשגתם שם כהשגתנו כאן על ענינים גשמיים ממש דהרי אין שור גשמי בגי' [בגן עדן] כו' ומופשט שם בודאי מכל גדר וגשם כו'.

on ne peut pas dire que leur appréhension là-bas soit semblable à la nôtre ici, portant sur des réalités matérielles concrètes ; car il n'y a assurément pas de bœuf matériel au Gan Eden, etc. Là-bas, [tout] est certainement dépouillé de toute limite et de toute matérialité, etc.

אך ודאי השגתם שם על רוחניות כמו בבחי' השור דמרכבה פני שור מהשמאל וכיוצא וסוד הכוונה בטעמה של הלכה למה יהיה הדין כך כו' וזהו הנק' פנימית התורה ונשמתא דאורייתא

Au contraire, leur appréhension porte certainement là-bas sur le spirituel, par exemple sur le niveau du bœuf du Char, « la face d'un bœuf à gauche », et autres aspects semblables, ainsi que sur le secret de l'intention contenue dans la raison de la loi : pourquoi la décision doit être telle, etc. C'est ce qu'on appelle la dimension intérieure (pnimiyout) de la Torah et « l'âme de la Torah »,

אבל השגתנו כאן הלכה זו דשור שנגח זהו בחי' גוף התורה ויש גי' שנק' לבושא דאורייתא בזהר שם. tandis que notre appréhension ici de cette loi du « bœuf qui en a encorné un autre » constitue le niveau du corps de la Torah. Il y a également ce que le Zohar appelle « le vêtement de la Torah ».

8 וכן בדוגמא זה בכל ההלכות שאנו שונין כאן כמו אם בהרת קדמה לשער לבן כו'

De même, il en va ainsi pour toutes les lois que nous étudions ici, par exemple : « Si la tache blanche a précédé le poil blanc », etc.,

כדאיתא בגמרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] במתיבתא דרקיעא אומר טהור כו' ומאן נוכח רבה בר נחמני כו' ובודאי אין ענין הנגעים שם ענין גשמי כנגעים שלמטה

comme il est rapporté dans la Guemara : le Saint béni soit-Il, dans l'Académie céleste, dit : « Pur », etc., et « Qui tranchera ? Rabbah bar Nahmani », etc. Il est certain que les affections dont il est question là ne sont pas une réalité physique, comme les affections d'ici-bas ;

אלא הם בחי' דינא קשיא אשר מהם יניקת החיצונים כמ"ש בזהר וכיוצא ועל ענין הסוד שלהם איך
ובמה יומתקו כו'

mais qu'elles sont le niveau du « jugement rigoureux », dont les forces extérieures tirent leur nourriture, comme il est écrit dans le Zohar, et ainsi de suite. Quant à leur secret — comment et par quoi elles sont adoucies, etc. —

זהו ענין ההלכה ששונין שם אם בהרת קדמה כו' ונק' פנימיות התורה שנשמות עוסקים בהם בגי' [בגן
עדן] כו'

c'est là le sens de la loi qu'ils étudient là-bas : « Si la tache blanche a précédé », etc. Cela s'appelle la dimension intérieure (pnimiyout) de la Torah, dont les âmes s'occupent dans le Gan Eden, etc.

וכן כיוצא בזה בהלכות אחרות כמו הלכות מקוואות שש מעלות במקוואות זו למעלה מזו כו'

De même, il en va ainsi pour d'autres lois de ce genre, par exemple les lois des mikvaot : « Il y a six degrés de mikvaot, l'un au-dessus de l'autre », etc.

הנה המקוה כאן הוא ארבעים סאה מים גשמיים כו' ולמעלה הוא ענין המשכת מים העליונים דבינה
ממקור החכמה ע"י בחי' ד' היודיין דע"ב [דשם ע"ב] כו'

Ici-bas, le mikvé consiste en quarante séa d'eau physique, etc. ; là-haut, il s'agit de l'écoulement des eaux supérieures de Bina (compréhension), depuis la source de 'Hokhma (sagesse), par le niveau des quatre youd de [la forme du Nom] Av (72), etc.,

שמהם נמשכו מ' סאה כמבואר בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער השבת והסוד של ענין הטהרה דוקא בהן לכל
טומאה הוא ענין פנימיות התורה ועד"ז שונין שם גם זאת ההלכה דשש מעלות במקוואות זו למעלה
מזו כו'

desquelles sont tirés les quarante séa, comme il est expliqué dans Pri Etz Chaim, Sha'ar HaShabbos. Le secret de la purification — qui s'opère précisément par elles — de toute impureté relève de la dimension intérieure de la Torah. De la même manière, ils étudient aussi là-bas cette loi : « Il y a six degrés de mikvaot, l'un au-dessus de l'autre », etc.,

שהם ששה צירופים של יה"ו כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שם ועד"ז בכל עניני המצות כולן וכמו בסוד התפילין דבכאן נתלבשה מצות תפילין במעשה גשמי [גשמיים / גשמיות / גשמית] בקלף ודיו גשמי [גשמיים] כו' ופי' קדש לי כל בכור כו'

qui sont les six permutations de youd-hé-vav, comme il est écrit là dans Pri Etz Chaim. Il en va de même pour tous les aspects des mitsvot, sans exception ; ainsi, pour le secret des téfilines : ici, la mitsva des téfilines est revêtue d'un acte physique, sur un parchemin et avec une encre physiques, etc. ; ainsi que pour le passage « Consacre-Moi tout premier-né », etc.,

ידוע ששרשה בבחי' חכמה כי קדש הוא חכמה ונמשך להכתב בקלף ולהנתן בבית התפילין ויהיה נמשך מזה בחי' מוחין עליונים לאדם בבחי' מקיף מה שא"א לו להשיג במוחין של עצמו כו' כמ"ש במ"א.

est connu comme ayant sa racine dans le niveau de 'Hokhma, car « saint » désigne 'Hokhma ; et il est attiré vers le bas pour être écrit sur du parchemin et placé dans le boîtier des téfilines. De là, un niveau d'intellect supérieur (mo'hin) sera attiré vers l'homme, sous la forme d'une [lumière] enveloppante, quelque chose qu'il lui est impossible de saisir par son propre intellect, etc., comme cela est expliqué ailleurs.

9 והרי נמשך אור א"ס בחכמה שבפ' קדשכו' בכ אן דרך לבוש וענין גשמי ולמעלה הוא בבחי' הפנימי [הפנימיות / הפנימית] והמהות ממש

Ainsi, la Lumière infinie (Or Ein Sof) qui se trouve dans la 'Hokhma (sagesse) de la section « Sanctifie... », etc., est attirée ici par l'intermédiaire d'un vêtement et d'un élément matériel, tandis qu'en haut, elle est dans la dimension intérieure et l'essence même.

דהיינו בחי' אור החכמה דקדושה עצמה ועמ"ש בפ' יתרו בד"ה משה ידבר בענין המצות מה שהם למעלה ענין ביקור חולים וענין תפילין כו' ע"ש.

C'est-à-dire le niveau de la lumière de la 'Hokhma de la sainteté elle-même. Voyez ce qui est écrit dans la paracha Yitro, dans le discours qui commence par « Moïse parlera », au sujet des mitsvot et de ce qu'elles sont en haut : la visite aux malades, les tefillin, etc. Voyez là-bas.

10 והנה לפי שהנשמה מלובשת בגוף גשמי ע"כ א"א לנו להיות להו השגת המהות ואפי' [ואפילו] לגדולי חכמי האמת כ"א לנביא וחזוה לבד שמכונה בכתוב

Or, puisque l'âme est revêtue d'un corps matériel, il nous est impossible d'appréhender l'essence, même pour les plus grands sages de la Vérité ; seuls le prophète et le voyant le peuvent, [et cette appréhension] est appelée dans l'Écriture

בשם רא"י [ראיה] ממש וכמ"ש כ"ז [כל זה] במ"א ע"פ עוטה אור כשלמה כ"א זהו לימוד במתיבתא דרקיעא ששם מושג מהות פנימית התורה כמו שהיא בכח"ב [בכתר חכמה בינה] דבריא כו'

du nom de « vision » véritable, comme cela est expliqué ailleurs à propos du verset : « Il s'enveloppe de lumière comme d'un vêtement. » Mais il s'agit là de l'étude dans l'Académie céleste, où l'essence de la dimension intérieure de la Torah est appréhendée telle qu'elle est dans Kéter (la Couronne), 'Hokhma (sagesse) et Bina (compréhension) du [monde de] Béria, etc.

אך מ"מ אע"פ [אף על פי] שפנימית התורה אין מושג לשום חכם המהות כלל אבל עכ"ז [עם כל זה] מתוך לימוד גופי התורה יוכל לעמוד מעט מזער על ידיעת המציאות מהפנימית

Cependant, bien que l'essence de la dimension intérieure de la Torah ne soit absolument pas appréhendée par aucun sage, on peut néanmoins, en étudiant les corps de la Torah, parvenir à une connaissance, si infime soit-elle, de l'existence de la dimension intérieure ;

שהרי מ"מ אפס קצוה מובן ומושג שעל כרחך יש אופן של פנימית התורה וטעמי מצות אשר הן נשמה של גוף הלכה זו ומצוה זאת.

car, en tout état de cause, on en comprend et en appréhende au moins la plus infime parcelle : il existe nécessairement une certaine modalité de la dimension intérieure de la Torah et des raisons des mitsvot, qui sont l'âme du corps de cette loi et de cette mitsva.

כמו שבגשמיות ממה שאנו רואים גוף האדם מורגש שיש בו נשמה אע"פ [אף על פי] שאינו יודע מהותה איך ומה היא.

De même que, dans le domaine matériel, lorsque nous voyons le corps d'un homme, nous percevons qu'une âme se trouve en lui, bien que nous n'en connaissions pas l'essence, ni ce qu'elle est ni comment elle est.

11 וכך התורה נק' אדם רמ"ח מ"ע [מצות עשה] הם רמ"ח אברים כו' ויש בה גוף ונשמה כנ"ל

De même, la Torah est appelée « homme » : les 248 commandements positifs sont ses 248 membres, etc., et elle comporte un corps et une âme, comme mentionné plus haut.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו שע"י לימוד גופי התורה בעוה"ז משיג בג"ע [בגן עדן] מהות ממש מפנימית כו'

C'est pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «Heureux celui qui vient ici avec son étude en main», car, en étudiant les corps de la Torah dans ce monde, on saisit au Gan Eden l'essence même de la dimension intérieure, etc.,

משא"כ מי שאין בידו כלל מגופי תורה כו' והנה עד"ז יובן ג"כ בענין שיוכל להיות בחי' המשכת הדעת בסוכ"ע ע"י קיום התומ"צ [התורה ומצות]

ce qui n'est pas le cas de celui qui n'a absolument rien des corps de la Torah en main, etc. On comprendra maintenant de la même manière comment il peut y avoir un dévoilement de Daat dans la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), par l'accomplissement de la Torah et des mitsvot.

כי הגם דלית מחשבה תפיסא ב"י [ביה] כלל מ"מ ידיעת המציאות יוכל להיות והיינו ע"י ידיעת פנימית התורה שהתורה ומצות הן מבחי' סוכ"ע.

Car, bien que «la pensée ne puisse Le saisir nullement», il reste possible de connaître Son existence, à la manière dont on connaît la dimension intérieure de la Torah; en effet, la Torah et les mitsvot relèvent du niveau de sovev kol almin.

12 ועוד שהרי יודעים אנו שבחי' ממלא אינו אלא זיו והארה כו' והוא נובע בהכרח ממקור העצמי כמאור

השמש שמאיר האור וכיוצא א"כ בידיעה זו מורגשת לנו ידיעת והשגת מציאות דסובב עכ"פ [על כל פנים]

De plus, nous savons que le niveau de la lumière qui remplit [les mondes] (memalé kol almin) n'est qu'un reflet et un rayonnement, etc., et qu'il émane nécessairement d'une source essentielle, comme le luminaire du soleil qui diffuse la lumière, et ainsi de suite. Ainsi, par cette connaissance, nous percevons au moins l'existence de la lumière qui entoure [les mondes] (sovev kol almin),

דהיינו שיש מציאת סובב לגבי ממלא ועמ"ש בד"ה השמים כסאי גבי ותן בלבנו בינה להבין דהיינו c'est-à-dire qu'il existe un sovev par rapport à memalé kol almin. Voyez ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Les cieux sont Mon trône», à propos de «Accorde à nos cœurs l'intelligence pour comprendre», c'est-à-dire,

להבין דבר מתוך דבר פי' תוך דבר הוא ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמלובש בתוך העולמות ומבחי' ממכ"ע
[ממלא כל עלמין] נהי' [נהיה] מבינים בחי' סוכ"ע כו'

«comprendre une chose à partir d'une autre chose» : le sens de «à l'intérieur d'une chose» est la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), laquelle est revêtue à l'intérieur des mondes ; et c'est à partir du niveau de memalé kol almin que nous parvenons à comprendre le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), etc. ;

ע"ש ועמ"ש במ"א בפ"י ברוך שאמר והיה העולם ברוך הוא בענין פי' אתה ופי' הוא שהוא בחי' ממכ"ע
[ממלא כל עלמין] וסוכ"ע כו' ע"ש

voyez là-bas. Voyez aussi ce qui est écrit ailleurs pour expliquer «Béni soit Celui qui a parlé et le monde fut, béni soit-Il», à propos du sens de «Toi» et du sens de «Lui», qui correspondent aux niveaux de memalé kol almin et de sovev kol almin, etc. ; voyez là-bas.

והיינו מה שנצטוונו גם על בחי' סוכב וידעת היום כו' כי הוי' שהוא בחי' סוכב הוא האלקי' להיות
בבחי' גילוי לכם דהיינו בבחי' השגת המציאות עכ"פ [על כל פנים]

C'est pourquoi nous avons également reçu le commandement concernant le niveau de sovev : «Sache aujourd'hui», etc., «que Havaya est Elokim» — c'est-à-dire que Havaya, qui est le niveau de sovev, soit Elokim en se révélant à vous, autrement dit au moins au niveau de la perception de son existence.

אך המשכת הדעת בבחי' זו היינו דוקא ע"י עסק התומ"צ [התורה ומצות] שע"י [שע"י] ורעה אמונה
שממשיך מזון בהאמונה שעם היות שבאמת בבחי' סוכ"ע לא שייך רק בחי' אמונה מ"מ ע"י התומ"צ
[התורה ומצות] ממשיכים להיות באמונתו יחיה ממש

Cependant, attirer Daat à ce niveau ne se réalise spécifiquement que par l'étude de la Torah et l'accomplissement des mitsvot, grâce auxquels on «nourrit la foi» et apporte ainsi une nourriture à la foi. Car, bien qu'en vérité, au niveau de sovev kol almin, seule la foi ait sa place, néanmoins, par la Torah et les mitsvot, on attire [cette foi] au point que l'on vive réellement «par sa foi».

והיינו שע"י התומ"צ [התורה ומצות] נמשך בחי' הדעת וכמשי"ת [וכמו שיתבאר] לקמן ע"פ הספרי שמתוך כך
אתה מכיר כו'

C'est-à-dire que, par la Torah et les mitsvot, le niveau de Daat est attiré, comme nous l'expliquons plus loin à propos de l'enseignement du Sifri : «par cela, tu parviens à reconnaître», etc.

וגם יובן עדו ע"פ מ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו בענין כי מנסה כו' לדעת כו' ע"ש:

On pourra également le comprendre davantage à partir de ce qui est écrit dans le discours qui commence par «C'est après Havaya, votre D.ieu, que vous marcherez», à propos de «car [II] met à l'épreuve», etc., «pour savoir», etc. ; voyez là-bas.

13 ג והנה פי' וענין דע את אלקי אביך היינו העמקת הלב שלא יסיח דעתו מזה ויהיה לזכרון לפניו תמיד כמ"ש שויתי ה' לנגדי תמיד.

3. Le sens et la signification de « Connais le D.ieu de ton père » sont d'approfondir le cœur, afin que l'on ne détourne pas son attention de cela et que ce soit constamment présent à son esprit, comme il est écrit : « J'ai placé Havaya devant moi en permanence. »

וביאור הענין הנה מתחלה צריך להבין עוד ההפרש בין דעת לאמונה כי הנה הדעת הוא בחי' פנימית המדות ונקי' בזהר מפתחא דכליל שית עיין בספד"צ [בספרא דצניעותא] ספ"א [סוף פרק א'] ומבואר בע"ח [בעץ חיים] כו' עיין לקמן.

Pour expliquer cette question, il faut d'abord approfondir encore la différence entre Daat (connaissance) et la foi. En effet, Daat est le niveau de la dimension intérieure des attributs émotionnels (midot), et le Zohar l'appelle « la clé qui englobe six ». Voir Sifra diTzniusa, fin du chapitre 1 ; cela est expliqué dans Etz Chaim, etc. ; voir ci-dessous.

14 וביאור הדברים הנה מבשרי אחזה דאנו רואין באדם שכל המדות בטילים אחרי בחי' הדעת כו'.

L'explication de la chose est la suivante : « De ma chair je contemple », car nous voyons chez l'homme que tous les attributs émotionnels (midot) sont subordonnés au niveau de Daat (connaissance), etc.

כי הנה כשאדם יודע ומרגיש א"ע [את עצמו] כנ"ל הרי אנו רואים בחוש שלפי הוא מרגיש א"ע [את עצמו] וחיותו מאד

En effet, lorsqu'une personne se connaît et se ressent elle-même, comme indiqué plus haut, nous voyons clairement que plus elle se ressent elle-même et ressent fortement sa force vitale,

אזי מדותיו מתפעלים בתכלית ההתפעלות לאהוב בהתפעלות מה שיאהב ולשנוא בהתפעלות מה שישנא יותר משאינו מרגיש א"ע [את עצמו] כ"כ [כל כך]

ses attributs émotionnels sont alors éveillés avec la plus grande intensité : elle aime avec intensité ce qu'elle aime, et elle hait avec intensité ce qu'elle hait, davantage que lorsqu'elle ne se ressent pas autant elle-même.

כי מפני הרגשת עצמותו תיקר נפשו בעיניו מאד ויהיה דבר שהוא לטובתו יאהבנו בתכלית התפעלות האהבה ובהיפך דבר שאינו לטובתו

Car, parce qu'elle ressent son propre être, son âme lui est très précieuse ; aussi aimera-t-elle avec la plus grande intensité d'amour une chose qui est à son avantage. À l'inverse, une chose qui n'est pas à son avantage

אלא מזיק לו ישנאהו בהתפעלות השנאה בתכלית משא"כ על אדם אחר אפילו על אוהבו וריעו לא איכפת ליה כ"כ [כל כך]

mais lui nuit, elle la haïra avec la plus grande intensité de haine. Il n'en va pas de même lorsqu'il s'agit d'une autre personne : même pour son ami et compagnon, il ne se soucie pas autant

כמו על עצמו כי אף שהוא אוהבו עכ"ז [עם כל זה] אין מרגיש כ"כ [כל כך] תמיד ומסלק דעתו ממנו
que pour lui-même. Car, bien qu'il l'aime, il ne le ressent néanmoins pas autant en tout temps, et il détourne son esprit de lui ;

לכן לא יתפעל כ"כ [כל כך] מענינו כמו על עצמו שאינו מסלק דעתו והרגשת עצמו לעולם ע, כ יתפעל ביותר מעניני עצמו.

c'est pourquoi les affaires de son ami ne l'émouvront pas autant que les siennes propres, car il ne détourne jamais son esprit ni le sentiment qu'il a de lui-même de sa propre personne. Aussi sera-t-il surtout ému par ses propres affaires.

15 ולכן גם בעניני עצמו אם מסלק לפי שעה בחי' ההרגשה מעצמותו כ"כ [כל כך] לא תיקר נפשו כ"כ [כל כך]
בענינו ויוכל להיות שלא יתפעל כ"כ [כל כך] מדבר שהוא נגד רצונו

Ainsi, même dans ses propres affaires, s'il s'écarte pour un temps, à ce point, la perception de son propre être, son âme ne lui sera pas aussi précieuse à ses yeux, et il se peut qu'il ne soit pas autant affecté par ce qui va à l'encontre de sa volonté ;

וכן לא יאהב דבר שהוא לטובתו כ"כ [כל כך] בהתפעלות האהבה להיותו מסולק מענין עצמותו ואינו מרגיש את נפשו וחיותו להיות יודע א"ע [את עצמו] כ"כ [כל כך]

et, de même, il n'aimera pas avec autant d'élan ce qui est à son avantage, puisqu'il est détourné de la question de son propre être et ne perçoit ni son âme ni sa force vitale, au point de ne pas autant se connaître lui-même ;

כמו כאשר טרוד הוא בענין גדול שמסולק אז מעניני הרגשת עצמותו וכדומה וראה ממה שכתב הרמב"ם [הרבי משה בן מימון] ספ"ז מהלי [מהלכות / מהלכה] מלכים וכל המתחיל כו'

comme lorsqu'il est absorbé par une grande affaire, si bien qu'il est alors détourné de la perception de son propre être, et ainsi de suite. La preuve en est ce qu'écrit le Rambam à la fin du chapitre 7 des Lois des rois : « Et quiconque commence », etc.,

ומבהיל עצמו עובר בל"ת [בלא תעשה] שנאמר אל ירך לבבך אל תיראו כו' וקשה איך יעשה שלא יפחד « et s'effraie lui-même transgresse une interdiction, comme il est dit : “Que votre cœur ne faiblisse pas ; ne craignez pas”, etc. » Or, cela est difficile : que doit-il faire pour ne pas avoir peur ?

אלא הענין שיסלק מחשבתו והרהורו מפחד זה ועי"ז מתבטל הפחד וז"ש [וזהו שכתוב] וכל המתחיל לחשוב ולהרהר הרי ראה ברורה שאפילו ההתפעלות הטבעית שבאהבת עצמו היא תלויה

Mais voici de quoi il s'agit : il doit détourner sa pensée et sa méditation de cette peur, et par là, la peur est annulée. C'est ce qu'il écrit : « Et quiconque commence à penser et à méditer... » Voilà une preuve claire que même l'élan naturel de l'amour de soi dépend

ע"פ הדעת והמחשבה וא"כ אנו רואים שכל המדות אהבה ושנאה ויראה ודומיהן אינן נמשכין ונגררין רק על ידי הדעת וההרגשה שלפי שידוע ומרגיש אי"ע [את עצמו] תמיד

de la connaissance et de la pensée. Ainsi, nous voyons que tous les attributs émotionnels (midot) — amour, haine, crainte et autres — ne sont suscités et entraînés que par Daat et la perception : parce qu'il se connaît et se perçoit constamment lui-même,

לכן יומשך ההתפעלות מאד בעניני עצמו ובהפך אם מסלק הדעת וההרגשה כ"כ [כל כך] מאהבת עצמו כו' כנ"ל.

un grand élan est donc suscité dans ses propres affaires ; inversement, s'il retire à ce point Daat et la perception de son amour de soi, etc., comme indiqué plus haut.

16 ומזה יובן איך שהתפעלות המדות נמשך רק אחר הדעת וההרגשה שאפילו בדבר הנוגע לעצמותו לא יומשך ההתפעלות רק על ידי הדעת דייקא שהוא המתפשט במדות להחיותן וממנו עיקר הנהגתן והטייתן כנ"ל.

On comprendra par là comment l'éveil des attributs émotionnels (midot) ne survient qu'à la suite de Daat (connaissance) et du ressenti : même dans une affaire qui touche à son être même, l'éveil ne se produit que par Daat précisément, car c'est lui qui se diffuse dans les attributs pour leur donner vie, et c'est de lui que proviennent principalement leur conduite et leur orientation, comme indiqué plus haut.

17 וזהו שנקרא הדעת בשם מפתחא דכליל שית פ"י להיותו פותח את התפעלות המדה ומעוררה כמו עד"מ המפתח הגשמי כו'

Voilà pourquoi Daas est appelé «la clé qui inclut six» : c'est-à-dire parce qu'il ouvre l'éveil de l'attribut et le suscite, comme, par analogie, une clé matérielle, etc.

והוא כליל שית מכל ש שת המדות חג"ת [חסד גבורה תפארת] וכ"ו ועיין מה שכתוב במ"א מענין הדעת כביאור ע"פ מים רבים כפי תולדות ובד"ה לא הביט און ביעקב.

Et il «inclut six» : les six attributs, 'Hessed, Guevoura, Tiferet, etc. Voyez ce qui est écrit ailleurs au sujet de Daas, dans l'explication du verset «Des eaux nombreuses», dans la paracha Toldot, et dans le discours commençant par «Il n'a pas vu d'iniquité en Yaakov».

18 ועד"ז יובן ענין דע את אלקי אביך דהיינו להתבונן תמיד ושלא יסיח דעתו מהז שעי"ז דוקא יומשכו המדות אהו"י"ר [אהבה ויראה] כמו עד"מ שמתפעל מאד בעניני נפשו וגופו שהוא לפי שאינהו מסלק דעתו והרגשתו כו'

C'est ainsi que l'on comprendra le sens de «Connais le D.ieu de ton père» : il s'agit de contempler constamment et de ne pas détourner son esprit de cela. C'est précisément ainsi que seront éveillés les attributs émotionnels, l'amour et la crainte ; de même, à titre d'exemple, une personne est profondément touchée par ce qui concerne son âme et son corps parce qu'elle ne cesse de leur porter attention et de les ressentir, etc. ;

כמ"כ [כמו כן] ויתר מכן צ"ל שלא יסיח דעתו מחיי החיים א"ס ב"ה ועי"ז יומשכו מדותיו לאהוב את ה' בלב ונפש ומאד וליראה ולפחד מגדולתו ית' וכמשי"ת [וכמו שיתבאר].

de même, et à plus forte raison, il faut ne pas détourner son esprit de la Vie de la vie, l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il. Ainsi seront éveillés ses attributs émotionnels, afin d'aimer D.ieu de tout son cœur, de toute son âme et de toute sa force, et de craindre et d'être saisi de crainte devant Sa grandeur, béni soit-Il, comme nous l'expliquerons.

19 והנה מה שנקרא בחי הדעת מפתח לגבי המדות והוא להם בבחי התוך והפנימי [והפנימיות / והפנימית]

כנ"ל ולגבי החכמה שבמוחין אינו נמשך משם

Or, le niveau de Daat (connaissance) est appelé une clé par rapport aux attributs émotionnels (midot) ; pour eux, il constitue leur cœur et leur dimension intérieure, comme indiqué plus haut. Mais, par rapport à la 'Hokhma (sagesse) qui est dans l'intellect (mo'hin), il n'en provient

רק בבחי אחוריים דחכמה כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] דמאחוריים דאבא המלוכש ביסוד דאימא נעשה בחי הדעת לז"א וכמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' שמות גבי ותקרא את שמו משה כי מן המים משיתיהו.

que du niveau de l'arrière de la 'Hokhma, comme il est écrit dans Etz Chaim : de l'arrière d'Abba, qui est revêtu dans le Yessod (fondement) d'Imma, se forme le niveau de Daat de Zeir Anpin ; et comme il est écrit dans le Likkutei Torah de l'Arizal, dans la paracha Chemot, à propos de « Elle appela son nom Moché, car c'est des eaux que je l'ai tiré ».

20 והענין מובן מצד עצמו להיות כי ענין ההרגשה הנ"ל הרי איננה השגת המהות כמו בחי ראייה שהיא בחי החכמה

La question se comprend d'elle-même. En effet, la sensation mentionnée plus haut n'est pas une appréhension de l'essence, comme le niveau de la vision, qui est celui de 'Hokhma (sagesse) ;

רק היא ידיעה והשגה מרחוק לא במהות ואיכות רק בבחינת ההרגשה בלבד שמרגיש מציאות הדבר וא"כ אין זאת רק בחי אחוריים של החכמה

mais une connaissance et une appréhension à distance, qui ne portent ni sur l'essence ni sur la nature, mais seulement sur le niveau de la sensation, par laquelle on perçoit l'existence de la chose. Dès lors, il ne s'agit que du niveau du revers de 'Hokhma.

כי גופה של חכמה ופנימיותה הוא ענין בחינת ראייה ולכן השגת הנביאים מכוונה בכתוב בשם ראייה וירא אליו ה' וראית את אחורי

Car le corps de 'Hokhma et sa dimension intérieure relèvent du niveau de la vision. C'est pourquoi l'appréhension des prophètes est désignée dans l'Écriture par le terme de « vision » : « D.ieu lui apparut » et « Tu verras Mon dos ».

ואף שזהו דרך משל ואינה ראיית עין בשר גשמי ממש מ"מ הנמשל צ"ל דומה למשל משא"כ הדעת וההרגשה הוא

Et bien qu'il s'agisse d'une métaphore, et non d'une vision véritable au moyen d'un œil de chair physique, l'objet illustré doit néanmoins ressembler à l'illustration. En revanche, Daat (connaissance) et la sensation sont...

רק בחי' אחוריים לגבי בחינה זו ועל כן מבחי' אחוריים דיסוד או"א [אבא ואימא] בלבד הוא שנעשה ונמשך בחי' הדעת לז"א.

...seulement le niveau du revers par rapport à ce niveau. C'est pourquoi le niveau de Daat de Zeir Anpin ne se forme et ne se déploie qu'à partir du niveau du revers du Yessod d'Abba et Imma.

21 וזהו ענין ומבשרי אחזה שר"ל [שרוצה לומר] בחי' הדעת ואחזה הוא תרגום של ראייה והיינו רק בחי' אחוריים

Et tel est le sens de «et de ma chair je contemple»: cela désigne le niveau de Daat (connaissance), car «je contemple» (a'hazé) est la traduction araméenne de «voir»; il ne s'agit donc que du niveau de l'envers

של בחי' ראייה ממש ועיין בלק"ת [בלקושי תורה (להאריז"ל)] בתהלים על פי' ולתבונתו אין מספר מבואר שהתבונה היא למעלה מבחי' הדעת דז"א והיינו מטעם הנ"ל.

du niveau de la vision proprement dite. Voyez le Likkutei Torah de l'Arizal sur les Psaumes, au verset «Son intelligence est sans nombre», où il est expliqué que la tevouna (compréhension) est supérieure au niveau du Daat de Zeir Anpin; cela s'explique par la raison mentionnée précédemment.

22 והנה מאחר שנתבאר שע"י בחי' הדעת הוא נמצא מציאת ההתפעלות דוקא כנ"ל יובן מזה עיקר ההפרש בין הדעת ובין האמונה כנ"ל

Or, puisqu'il a été expliqué que c'est précisément par le niveau de Daat (connaissance) que l'éveil vient à l'existence, comme mentionné plus haut, on comprendra ainsi la différence essentielle entre Daat et la foi, comme mentionné plus haut.

כי כמו שמבואר למעלה בבחי' הדעת שבנפש האדם כך יובן למעלה בבחי' הדעת באלקים חיים ומלך עולם

Car, de même que cela a été expliqué plus haut au sujet du niveau de Daat dans l'âme de l'homme, on comprendra également ce qu'est le niveau de Daat en haut, dans le D.ieu vivant et le Roi du monde :

דהיינו בחי' המדות דו"א דאצי" שבהן מלוכש בחי' הדעת הן הן היורדין להתלבש במלי' דאצי" בחב"ד [בכמה בינה ודעת] ומדות שבה כדי להחיות רוח שפלים מאין ליש כו'

à savoir le niveau des attributs émotionnels (midot) du Zeir Anpin d'Atsilout, en lesquels le niveau de Daat est revêtu : ce sont eux qui descendent pour se revêtir dans Mal'hout d'Atsilout, dans la 'Hokhma, la Bina et la Daat ainsi que dans les attributs émotionnels qui sont en elle, afin de « ranimer l'esprit des humbles », du néant à l'existence, etc.

וזהו בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ומזה נמשך בחי' [בחינת] הדעת גם בנבראים כולם מה שיודעים ומכירים את בוראם בבחי' ההרגשה ממש כאדם שיודע א,ע וחיותו כך יודעים את מקור החיים וחיי החיים שמחיה כל הנבראים כו'.

C'est là le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin). De là, le niveau de Daat se prolonge également dans toutes les créatures, en ce qu'elles connaissent et reconnaissent leur Créateur par une perception véritable : de même qu'un homme se connaît lui-même et connaît sa force vitale, elles connaissent ainsi la Source de la vie et la Vie de la vie, qui donne vie à toutes les créatures, etc.

23 ושבלעדו אין להם קיום ומציאות כלל אפילו רגע ומסתעפי' [ומסתעפים] מזה הדעת בחי' המדות אהו"ר [אהבה ויראה] לאהוב את ה' ולעשות מצותיו

et que, sans Lui, ils n'auraient aucune pérennité ni existence, même pas un instant. De cette Daat (connaissance) procèdent les attributs émotionnels (midot), amour et crainte : aimer D.ieu et accomplir Ses commandements,

כמו שיאהוב חיי נפשו וכמ"ש לאהבה את ה' כי הוא חייך כו' ולשנוא מה שמנגדו ומזיק להארה האלקי
עליו והוא כל שס"ה ל"ת [לא תעשה] להתרחק מהם בתכלית

comme on aime la vie de son âme, ainsi qu'il est écrit : «aimer Havaya», «car Il est ta vie», etc. ; et haïr ce qui s'oppose à lui et nuit à la lumière divine qui l'éclaire, c'est-à-dire l'ensemble des 365 interdits, et s'en tenir absolument éloigné,

כמו שישנא האדם דבר שמזיק לו תכלית השנאה וא"כ סיבת קיום מצות עשה וריחוק כל ל"ת [לא תעשה]
תלויה רק בבחי' הדעת

tout comme l'homme éprouve la plus extrême aversion pour ce qui lui nuit. Si tel est le cas, la raison d'accomplir les commandements positifs et de s'éloigner de tous les interdits dépend uniquement du niveau de la Daat,

והוא ההרגשה שמרגיש הנפש האלקית את אור האלקי והיותו בחי' חיי החיים וע"ז נאמר דע את אלקי
אביך להיות לזכרון בין עיניו תמיד

c'est-à-dire la perception par laquelle l'âme divine ressent la lumière divine et le fait qu'elle est le niveau de la Vie de la vie. À ce sujet, il est dit : «Connais le D.ieu de ton père» : afin que cela demeure constamment en souvenir entre ses yeux,

כדי שירגיש מאד איך שצריך ליראה מלעבור רצונו ועיין מה שכתוב בד"ה ראשי המטות בפ"י וענין
יראת חטא.

afin qu'il ressente profondément combien il doit craindre de transgresser Sa volonté. Voyez ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Les chefs des tribus», sur le sens et la notion de la crainte de la faute.

24 ושצריך להשתוקק ולחשוק לדבקה בו ית'. ואמנם האמונה הוא למעלה מבחי' הדעת וההשגה דהיינו
שהוא רק בבחי' מקיף על השכל והמדות.

Et qu'il doit aspirer et désirer s'attacher à Lui, béni soit-Il. La foi, toutefois, est au-dessus du niveau de Daat (connaissance) et de la compréhension : autrement dit, elle n'est qu'un niveau enveloppant [de lumière] qui se tient au-dessus de l'intellect et des attributs émotionnels (midot).

ולכן אין ממנה התפעלות המדות כ"כ [כל כך] שהרי גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא הרי מאמין ביכולת רבש"ע [רבנו של עולם] ועכ"ז [ועם כל זה] הוא עובר רצונו ית' והיינו מפני שהאמונה אצלו בבחי' ריחוק ובבחי' מקיף בלבד.

Elle ne suscite donc pas tellement les attributs émotionnels. Car «le voleur, à l'entrée du tunnel, invoque le Miséricordieux» : il croit au pouvoir du Maître du monde et, pourtant, il transgresse Sa volonté, béni soit-Il. C'est parce que, chez lui, la foi demeure à distance et n'est qu'enveloppante.

25 וע"כ נקי האמונה בשם עטרה שהיא כעטרה המקפת על הראש כמ"ש למעלה. ולמעלה באלקות יובן מזה שהוא בחי' ומדרגה הגבוה מבחי' הדעת דז"א הנ"ל

C'est pourquoi la foi est appelée «couronne», car elle est semblable à une couronne qui entoure la tête, comme indiqué plus haut. Dans le domaine divin, on comprendra par là qu'elle est un niveau et un degré supérieurs au niveau de Daat (connaissance) du Zeir Anpin mentionné plus haut ;

אלא הוא בחי' אור מקיף על המדות דאצילות עד שאינם מתפעלים ממנו כלל כו' והוא הנקי בחי' כתר דז"א

mais elle est le niveau d'une lumière enveloppante au-dessus des attributs émotionnels (midot) d'Atsilout, au point qu'ils n'en sont nullement affectés, etc. C'est ce que l'on appelle le niveau de Kéter du Zeir Anpin,

כמו העטרה הכותרת על הראש כו' וכשבא הארה זו למטה במל' דאצי' נקי כתר מל' כו'

comme la couronne qui couronne la tête, etc. Lorsque cette illumination descend dans Mal'hout d'Atsilout, elle est appelée Kéter de Mal'hout, etc.

ודרך כלל זהו מבחי' סובב בכל עולם לפי ערכו באצי' מבחי' סובב דאצי' ובבריאה מבחי' סובב וכתר דבריאה כו'

De manière générale, cela relève du niveau de la lumière qui entoure (sovev kol almin) chaque monde selon sa mesure : dans Atsilout, du niveau du sovev d'Atsilout ; dans Béria, du niveau du sovev et de Kéter de Béria, etc.

ולפי שהוא בחי' סובב ומקיף ע"כ אינו מאיר בגילוי כ"כ [כל כך] בהעולם בבחי' דעת ממש וכן למטה באדם הדעת הוא בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] אבל האמונה היא גם בבחי' סוכ"ע.

Et puisque cela relève du sovev et d'une lumière enveloppante, cette lumière ne brille pas dans le monde avec une telle révélation, au niveau du Daat proprement dit. De même, ici-bas, chez l'homme, le Daat relève du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), tandis que la foi relève aussi du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin).

אך ע"י המצות ממשיכים בחי' סוכ"ע שימושך ג"כ בבחי' דעת כי רמ"ח מ"ע [מצות עשה] ושס"ה ל"ת [לא תעשה] נמשכין מבחי' ה"ח [ה' חסדים] וה"ג [וחמש גבורות] הנמשכין מבחינת הדעת כו'

Toutefois, par les mitsvot, on attire le niveau du sovev kol almin, afin qu'il soit également attiré au niveau du Daat. Car les 248 commandements positifs et les 365 interdictions proviennent du niveau des cinq 'Hassadim et des cinq Guevourot, qui sont attirés du niveau du Daat, etc. ;

ושרש המשכה זו היא מבחי' רצון העליון הסוכ"ע ועיין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר רפ קרח ועמ"ש עוד מזה לקמן בס"ד [בסייעתא דשמיא]

et la racine de cet influx provient du niveau de la Volonté suprême, le sovev kol almin. Voir le commentaire du Ramaz sur le Zohar, au début de la paracha de Korah ; voir aussi ce qui est écrit plus loin à ce sujet, avec l'aide du Ciel.

וזהו עיקר ענין הציווי וידעת היום שע"י הדעת וההעמקה בבחי' אני ה' לא שניתי בחינת סוכ"ע עי"ז דוקא תגדל אהבתו ויראתו וכמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים]

Tel est le cœur de l'injonction « Connais aujourd'hui » : par le Daat et une profonde méditation sur le niveau de « Moi, Havaya, Je n'ai pas changé », le niveau du sovev kol almin, son amour et sa crainte croîtront précisément de cette manière, comme il est écrit dans Pri Etz Chaim,

שער חג המצות פ"א שיש כמה בחינות מוחין דגדלות כו' והנה ע"י קיום מצות וידעת היום שהוא רק בחי' הידוע מציאותו ולא מהותו

Sha'ar Chag HaMatzot, chapitre 1, où il est dit qu'il existe plusieurs niveaux d'intellect mûr (mo'-hin de-gadlout), etc. Or, par l'accomplissement de la mitsva « Sache aujourd'hui », qui ne relève que du niveau où l'existence [de D.ieu] est connue, mais non Son essence,

הנה עי"ז יומשך השכר לעתיד להיות ונגלה כבוד ה' כו' בבחי' ראייה והשגה ממש כי עין בעין יראו וכמ"ש מזה בד"ה שובה ישראל ע"ש:

par cela, la récompense sera attirée dans le Temps à venir, lorsque « la gloire de Havaya sera révélée », etc., au niveau de la vision et de la perception véritables, car « ils verront œil à œil ». Il est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par « Reviens, Israël » ; voyez là-bas.

26 ד והנה לפי"ז [לפי זה] צ"ל מ"ש לעי"ל [לעתיד לבוא] ומלאה הארץ דעה דהרי גדולה מזו נאמר לעי"ל [לעתיד לבוא] ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו'

4. Or, selon cela, il faut comprendre ce qui est dit au sujet du Temps à venir : « La terre sera remplie de connaissance », car une chose plus grande encore est dite au sujet du Temps à venir : « La gloire de Havaya sera révélée, et toute chair verra », etc. ;

וכתיב עין בעין יראו אשר הראיה היא השגת המהות ממש וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שלהי מסכת תענית ע"פ ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' וכנודע ג"כ מענין משה שנתבא בזה לפי שראה באספקלריא המאירה.

et il est écrit : « Car ils verront œil à œil », la vision étant une appréhension réelle de l'essence ; ainsi que l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie, à la fin du traité Ta'anit, à propos du verset : « Et l'on dira en ce jour-là : Voici notre D.ieu », etc. ; et comme on le sait aussi au sujet de Moché, qui prophétisa en employant [le mot] « voici », parce qu'il voyait à travers un miroir lumineux.

27 וא"כ מהו שנאמר אלע"ל [על לעתיד לבוא] ומלאה הארץ דעה אשר הדעת אינו אלא השגת והרגשת המציאות ולא המהות ממש.

Si tel est le cas, que signifie ce qui est dit au sujet du Temps à venir : « La terre sera remplie de connaissance », alors que le Daat (connaissance) n'est que la perception et le sentiment de l'existence, et non de l'essence proprement dite ?

והענין כי הנה ע"פ המבואר למעלה יובן שיש ג' מדריגות למטה באדם. האחד היא בחי' ראייה והשגת המהות. הב' בחי' הדעת הוא ידיעת והרגשת המציאות ולא השגת המהות.

L'explication est la suivante : d'après ce qui a été exposé plus haut, on comprendra qu'il existe chez l'homme, en bas, trois niveaux. Le premier est celui de la vision et de la perception de l'essence. Le deuxième est le niveau du Daat : connaître et ressentir l'existence, sans percevoir l'essence.

הג' בחי' האמונה שמאמין האמת בכל לב אף שאין זה בבחי' דעת והרגשה אצלו ועד"ז שם שמים שגור
בפי הכל כנ"ל

Le troisième est le niveau de la foi : on croit en la vérité de tout son cœur, bien que celle-ci ne soit pas, pour soi, au niveau du Daat et du ressenti. De même, «le Nom du Ciel est familier à la bouche de tous», comme mentionné plus haut.

והנה א"כ למעלה ג"כ עד"ז הוא בג' המדרגות הללו ואמנם ממילא מובן שלמעלה כל מה שהוא יותר
גבוה יותר מופלא ונעלם הוא.

Il en va donc de même en haut : on y retrouve ces trois niveaux. Toutefois, il est évident qu'en haut, plus un niveau est élevé, plus il est merveilleux et caché.

והנה החכמה נק' אתה כי אתה אבינו כמ"ש באדר"ז [באדרא זוטא] (דר"צ ע"א) והיינו לפי שהיא ראשת
הגילוי כולם בחכמה עשית שמתלבשת בכל העולמות ובג"ע [ובגן עדן] היא

Or, 'Hokhma est appelée «Toi», comme dans «Car Tu es notre Père», ainsi qu'il est écrit dans l'Idra Zouta (290a). C'est parce qu'elle est le commencement du dévoilement — «Tu as tout fait avec 'Hokhma» — et qu'elle est revêtue dans tous les mondes. Au Gan Eden, elle est...

בבחי' גילוי ההשגה לכל חד לפום שיעורא דילהי בבחינת השגת המהות ממש בזיו והארה זו (ועמ"ש
מזה בת"א [בתורה אור] פ' חיי שרה) ולכן נק' אתה.

...dévoilée au niveau de la perception, à chacun selon sa mesure, de sorte que l'essence de ce rayonnement et de cette lumière est véritablement perçue (voir également ce qui est écrit à ce sujet dans Torah Ohr, Parachat 'Hayé Sarah). C'est pourquoi elle est appelée «Toi».

כי אתה הוא לשון נוכח ובחי' גילוי ממש וגילוי זה הוא מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמקורו מבחי' ח"ע
[חכמה עילאה]

Car «Toi» est une forme d'adresse directe et désigne un dévoilement véritable. Ce dévoilement relève de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), dont la source est le niveau de la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ilaa).

אבל מבחי' כתר שלמעלה מהחכמה שהוא בחי' סוכ"ע אין מאיר הארה בגי'ע [בגן עדן] בבחינת גילוי והשגת המהות כ"א התגלות זו יהיה לעי' [לעיתיד לבוא] דייקא בתחיה"מ [בתחיית המתים] כמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה נודע דבאתעדל"ת [דבאתערותא דלתתא] כו' ע"ש.

Mais du niveau de Kéter, qui est au-dessus de 'Hokhma et correspond à la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), aucun rayonnement ne brille au Gan Eden sous forme de dévoilement et de perception de l'essence. Ce dévoilement n'aura lieu que dans le Temps à venir, précisément lors de la Résurrection des morts, comme il est écrit dans Iggeret HaKodesh, dans le passage qui commence par «Il est connu que, par un éveil d'en bas...»; voir là-bas.

אבל בגי'ע [בגן עדן] אין מאיר מבחי' סוכ"ע בגילוי ממש רק מ"מ שייך גם בסוכ"ע בחי' דעת

Mais dans le Gan Eden, [la lumière] du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) ne brille pas dans une révélation effective. Néanmoins, le niveau de Daat s'applique également au sovev kol almin,

שהוא הידוע מציאותו אע"פ [אף על פי] שאינו יודע [ידוע] מהותו ולכן איתא באדר"י [באדרא זוטא] שם דעתיקא לא אקרי אתה בגין דאתכסיא ולא אתגליא.

car Il est connu dans Son existence, bien que Son essence ne soit pas connue. C'est pourquoi il est dit dans l'Idra Zouta, à cet endroit, qu'Atika n'est pas appelé «Vous», car Il est caché et non révélé.

28 ואקרי הוא. וכמ"ש ג"כ בזהר פ' קרח ע"פ ועבד הלוי הוא. הוא דא עתיקא. והיינו שמ"מ ידוע מציאותו רק שאינו ידו מהותו.

Et Il est appelé «Lui». Comme il est également écrit dans le Zohar, parachat Korah, au sujet du verset «Et le Lévi, lui, servira»: «“Lui”: c'est Atika.» Cela signifie que Son existence est néanmoins connue; seule Son essence ne l'est pas.

וכמו עד"מ באדם שיש בחי' שכל ויש בחי' כח המשכיל שממנו נובע השכל שאע"פ [שאף על פי] שכח המשכיל אינו מושג כלל עכ"ז [עם כל זה] ידוע מציאותו שמאחר שהשכל נובע מוכרח שיש מקור שממנו נובע זה כו'.

C'est comparable, à titre d'analogie, à l'homme, en qui il y a le niveau de l'intellect et celui de la force intellectuelle, d'où émane l'intellect. Bien que cette force intellectuelle ne soit nullement appréhendée, son existence est néanmoins connue: puisque l'intellect en émane, il faut nécessairement qu'il y ait une source d'où il émane, etc.

ועד"ז שבג"ע [שבגן עדן] מאיר החכמה בבחי' גילוי הנה הכתר שממנו מקור נביעת החכמה ידוע מציאותו ונק' הוא.

De même, puisque dans le Gan Eden 'Hokhma (sagesse) brille de façon révélée, Kéter (la Couronne), qui est la source d'où jaillit 'Hokhma, est connu quant à son existence et est appelé «Lui».

וע"כ שי"ך בו בחי' דעת (ועמ"ש בד"ה אם בהרת קדמה גבי קוב"ה [קודשא בריך הוא] אומר טהור שהוא ענין מה שמאיר להם מבחינת המקיף והוא למעלה מבחי' ההשגה שלהם כו').

C'est pourquoi le niveau de Daat (connaissance) s'y applique. (Voir ce qui est écrit dans le discours commençant par «Si la tache blanche a précédé», à propos de «le Saint béni soit-Il dit: "Pur"»: il s'agit de ce qui leur brille depuis le niveau de l'enveloppant, au-dessus du niveau de leur appréhension, etc.)

אמנם יש עוד בחי' מקיף עליון יותר שלמעלה גם מבחי' סוכ"ע ונק' רישא דלא אתיידע כי לפי שהוא למעלה גם מהיות מקור לחכמה הנק' אתה

Cependant, il existe encore un niveau enveloppant supérieur, au-dessus même du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), appelé «la Tête qui n'est pas connue» (Reicha d'Lo Isyada). Car, étant au-dessus même du fait d'être une source de 'Hokhma, qui est appelée «Toi»,

לכן אינו מושג אפילו בג"ע [בגן עדן] בבחי' דעת ממש כי אם בבחי' אמונה ולכן נק' דלא אתיידע פי' שהוא למעלה מבחי' הדעת ואינו מאיר כ"א בבחי' אמונה.

il n'est donc appréhendé, même dans le Gan Eden, ni au niveau de Daat véritable, mais seulement au niveau de la foi. C'est pourquoi il est appelé «qui n'est pas connue»: autrement dit, il est au-dessus du niveau de Daat et ne brille qu'au niveau de la foi.

וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] כ"ז [כל זה] בפי' ברוך שאמר והיה העולם ברוך הוא כו' ע"ש. (ועיי' בסידור בביאור ע"פ אתה הצבת גבולות ארץ בענין הודאה)

Tout cela a été expliqué dans le commentaire sur «Béni soit Celui qui parla et le monde fut créé, béni soit-Il», etc. Voir là-bas. (Voir aussi dans le Siddour, dans l'explication du verset «Tu as fixé les limites de la terre», à propos de la reconnaissance.)

והנה לעי"ל [לעתיד לבוא] יהי [יהיה] עליי [עלייה] העולמות דעכשיו מקבלת המלי' מז"א שנקי אתה שהוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין]. ולכן בחי' סוכ"ע אינו מושג אפילו בגי"ע [בגן עדן] רק בהשגת המציאות בלבד וכנ"ל.

Or, dans les temps futurs, les mondes actuels s'élèveront. À présent, Mal'hout (souveraineté) reçoit de Zeir Anpin, qui est appelé «Toi» et correspond au niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin). C'est pourquoi le niveau de sovev kol almin n'est appréhendé, même dans le Gan Eden, que par la seule connaissance de son existence, comme indiqué plus haut.

אבל לעי"ל [לעתיד לבוא] שתהיה עליי [עלייה] המלי' בכתר שלמעלה מבחי' הדעת דז"א ומה שעכשיו בחינת הכתר אינו אלא בהשגת המציאות כנ"ל יהיה עליי [לעי"ל] בהשגת המהות כענין הנשמות שנהנין מזיו כו'

Mais, dans les temps futurs, lorsque Mal'hout s'élèvera en Kéter, au-dessus du niveau de Daat du Zeir Anpin, ce qui constitue aujourd'hui le niveau de Kéter, [connu] seulement par la perception de son existence, comme indiqué plus haut, sera alors, dans les temps futurs, perçu dans son essence, à l'instar des âmes qui «jouissent du rayonnement», etc.,

שנהנים ממש וכפי אופן מאמרם ז"ך [ז"ל] עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן כו' עד

car elles en jouissent véritablement; et conformément à leur enseignement, de mémoire bénie: «Dans le futur, le Saint béni soit-Il formera un cercle de danse pour les justes, et Il siégera parmi eux dans le Gan Eden», etc., jusqu'à

הנה אלקינו זה כו' שאין זה אלא לנוכח בודאי כמו בגי"ע [בגן עדן] שיושבין ונהנין שהיא השגת המהות כנ"ל וגילוי זה יהיה לעתיד מבחי' סוכב כל עלמין שהוא בחי' כתר

«Voici notre Dieu», etc. Cela ne peut certainement se dire que de ce qui est présent directement devant soi, comme dans le Gan Eden, où ils siègent et jouissent; il s'agit là d'une perception de l'essence, comme indiqué plus haut. Cette révélation, dans les temps futurs, proviendra du niveau de sovev kol almin, qui est le niveau de Kéter.

ולכן נקי מחול שהוא עיגול דהיינו בחי' עגולים ומקיפים עליונים יומשכו בבחי' גילוי שיאמר עליהם זה.

C'est pourquoi on l'appelle ma'houl, qui signifie «cercle»: autrement dit, le niveau des cercles supérieurs et des lumières englobantes sera amené à se révéler, de sorte que l'on dira d'elles: «Ceci».

29 וע"ז נאמר לעתיד כי עין בעין יראו ואז יומשך להיות בחי' סובב ממדרגות עליונות יותר

À ce sujet, il est dit au Temps à venir : «Car ils verront œil à œil.» Alors sera attirée vers le bas, pour devenir le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), [la lumière] de niveaux encore plus élevés ;

דהיינו שהמקיף העליון יותר שעכשיו הוא למעלה מבחי' סוכ"ע ונקי' רישא דלא אתידע יומשך לעתיד להיות בבחי' סובב וע"ז נאמר ומלאה הארץ דעה כו'.

c'est-à-dire que la lumière englobante supérieure, qui se trouve actuellement au-dessus du niveau de sovev kol almin et est appelée «la Tête qui n'est pas connue», sera attirée vers le bas au Temps à venir, pour se trouver au niveau de sovev kol almin. À ce sujet, il est dit : «La terre sera remplie de connaissance», etc.

30 ועמ"ש בד"ה יתקע בשופר גדול. וביאור הדבר הנה ידוע דיש ריבוי רבבות מדרגות בהשתלשלות וכמו

שבגי' עולמות בי"ע יש בכלל ג' מדרגות הידועים והוא גי"ע [גן עדן] העליון וגי"ע [גן עדן] התחתון ועוה"ז דעולם העשי' [העשיה]

Voir ce qui est écrit dans le discours commençant par «Un grand chofar sera sonné». Voici l'explication : il est connu qu'il existe de très nombreux myriades de niveaux dans l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout). Ainsi, dans les trois mondes de Béria, Yetsira et Assiya, on distingue en général trois niveaux bien connus : le Gan Eden supérieur, le Gan Eden inférieur et ce monde-ci, du monde d'Assiya.

והנה ידוע דבכל עילה ועלול מה שבעליון הוא בחי' גילוי נעשה בחי' העלם בתחתון העלול ממנו כו' והיינו מה שהוא בחי' ממלא בעליון נעשה בחי' סובב בתחתון

Or, il est connu que, dans toute relation de cause à effet, ce qui est au niveau de la révélation dans le niveau supérieur devient un niveau de dissimulation dans le niveau inférieur qui en procède, etc. Autrement dit, ce qui est, dans le niveau supérieur, la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) devient, dans le niveau inférieur, la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) ;

וכן העליון לגבי העליון הימנו ועד"ז עד רום המעלות בריבוי רבבות מדרגות עד אין קץ ושיעור הכל הוא בבחי' העלם וגילוי דהיינו סובב וממלא כו' וגם בג"ע [בגן עדן] העליון וג"ע [וגן עדן] התחתון ע"ד הזה.

Il en va de même du niveau supérieur par rapport à celui qui lui est supérieur, et ainsi de suite jusqu'aux sommets les plus élevés, à travers de très nombreux myriades de niveaux, sans fin ni mesure : tout relève du mode de la dissimulation et de la révélation, c'est-à-dire de sovev et de mema-lé, etc. Il en va de même du Gan Eden supérieur et du Gan Eden inférieur ;

דהיינו מה שבג"ע [שבגן עדן] העליון הוא בבחי' השגת המהות לנוכח דהיינו בבחי' גילוי ממש עדיין בבוא ההארה הזאת למטה בג"ע התחתון היא להם שם בבחי' ההעלם והסובב והוא רק להם בבחי' השגת המציאות בלבד כו'

Autrement dit, ce qui, dans le Gan Eden supérieur, relève de la perception directe de l'essence, c'est-à-dire d'une révélation véritable, lorsqu'il descend sous la forme de cette illumination dans le Gan Eden inférieur, y relève encore, pour ceux qui s'y trouvent, de la dissimulation et de sovev ; ils ne le perçoivent que comme une réalité existante, etc.

ולעיתיד כתיב וישם מדברה כעדן שמה שהוא עכשיו בחי' עדן יהי' [יהיה] גילוי זה למטה ממש להיות מדברה כעדן וא"כ בחי' עדן יתעלה עוד יותר לאין קץ כו'

Or, au sujet des temps futurs, il est écrit : « Il fera de son désert un Éden » : ce qui est maintenant le niveau de l'Éden sera révélé ici-bas concrètement, de sorte que [son] désert soit comme l'Éden ; dès lors, le niveau de l'Éden s'élèvera encore davantage, à l'infini, etc.

ועד"ז יש נ' אלפים יובלות כו' ומכ"ז [ומכל זה] יובן ענין ומלאה הארץ דעה וכ"ז [וכל זה] נמשך ע"י וידעת היום:

De même, il existe cinquante mille jubilés, etc. Tout cela permet de comprendre le sens de « La terre sera remplie de connaissance » ; et tout cela est attiré par « Sache aujourd'hui ».

31 ה וזהו ענין דברו על לב ירושלים וקראו אליה. פ"י וקראו אליה היינו מה שימושך בבחי' א"פ [אור פנימי] ממש בהשגת המהות ע"ד עין בעין יראו.

5. Et tel est le sens de « Parlez au cœur de Jérusalem et appelez-la ». Le sens de « et appelez-la » est qu'il s'agit de ce qui sera attiré au niveau d'une lumière intérieure véritable, dans la saisie de l'essence, selon le mode de « Ils verront œil à œil ».

ודברו על לב הוא בחי' מקיף והיינו כי לאחר שיומשך המקיפים דעכשיו להיות בבחי' א"פ [אור פנימי]

Et «Parlez au cœur» désigne le niveau d'une lumière enveloppante. Autrement dit, après que les lumières enveloppantes du présent auront été attirées vers le niveau de lumière intérieure,

אזי יומשך אור עליון וגדול יותר להיות בבחי' מקיף מה שעכשיו הוא למעלה מעלה גם מהיות נקי אור מקיף

alors une lumière plus élevée et plus grande sera attirée pour atteindre le niveau de lumière enveloppante: ce qui, à présent, se situe très, très au-dessus même de ce qui peut être appelé une lumière enveloppante.

(ועיין מענין דברו על לב ברבות וישלח פרשה פ'. אחרי פכ"א במדרש איכה בסוף אלפא ביתא קדמאה בפסוק תבא כל.)

(Voir aussi, au sujet de «Parlez au cœur», Midrash Rabbah, Vayichla'h, section 80; A'harei, section 21; dans Midrash Eikha, à la fin du premier alphabet, sur le verset «Que tout vienne»;

במדרש קהלת ע"פ דברתי אני עם לבי וע"פ עת לאהוב גבי ועת לדבר ועמ, ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו בענין והיו הדברים כו' על לבבך).

dans Midrash Kohelet, sur le verset «J'ai parlé avec mon cœur», et sur le verset «Un temps pour aimer», à propos de «et un temps pour parler». Voir aussi ce qui est écrit dans le maamar commençant par «C'est après Havaya, votre D.ieu, que vous marcherez», au sujet de «Et ces paroles seront... sur ton cœur».)

וע"ז נאמר ומלאה הארץ דעה וממילא מוכן שיהיה מקיף למקיף מבחי' עליונה יותר כי לגדולתו אין חקר וכמ"ש כרוב גודלו כו'.

À ce sujet, il est dit: «La terre sera remplie de connaissance.» Il va de soi qu'il y aura une lumière enveloppante au-dessus de la lumière enveloppante, provenant d'un niveau encore plus élevé, car «Sa grandeur est insondable», comme il est écrit: «Selon l'abondance de Sa grandeur», etc.

וע"ז נאמר לעתיד ג"כ והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו כו' (וע' בזהר פ' בלק דקצ"ח ע"ב).

À ce sujet, il est également dit pour le temps à venir: «La justice sera la ceinture de ses reins, et la foi, la ceinture de sa taille», etc. (voir le Zohar, Parachat Balak, 198b).

אך כל המשכות אלו לעתיד הוא ע"י היום לעשותם וזהו כי מלאה צבאה. שהוא ענין כירורי הניצוצות שמבררין ע"י תפלה ותומ"צ [ותורה ומצות].

Mais toutes ces émanations futures seront produites par « aujourd'hui, pour les accomplir ». Et tel est le sens de « Car son service est accompli » : il s'agit du raffinement des étincelles, qui sont raffinées par la prière, la Torah et les mitsvot.

וזהו ג"כ משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אם ישראל עושין תשובה נגאלין. שתשובה היינו שיחזרו הניצוצות שנפלו למטה לשוב למקורן ושרשן ואחר שישלמו כירור כל הניצוצות ע"ז נאמר כי מלאה צבאה.

C'est aussi ce qu'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Si Israël fait techouva, il est délivré. » Car la techouva signifie que les étincelles tombées en bas retournent à leur source et à leur racine ; et, lorsque le raffinement de toutes les étincelles est achevé, il est dit à ce sujet : « Car son service est accompli. »

32 ואזי דברו על לב כו' ועמ"ש בד"ה וכל בניך כו' מרבים שלום כו' ע"ש והנה ע"י כירור ניצוצות הנ"ל נמשך ג"כ גילוי בחי' הדעת וכמ"ש בד"ה אחרי ה' אלקיכם תלכו ועיקר הכירור

Et alors, « parlez au cœur », etc. Voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par « Et tous tes enfants », etc., « multiplient la paix », etc. ; voyez là-bas. Or, par le raffinement des étincelles mentionnées plus haut, se révèle également le niveau de Daat (connaissance), comme il est écrit dans le discours commençant par « C'est après Havaya, votre D.ieu, que vous marcherez ». Et le raffinement essentiel

היינו ע"י התפלה ותורה ומצות והיינו שע"י ממשיכים בחי' ורעה אמונה ועמ"ש באגה"ק [כאגרת הקודש] ע"פ חגרה בעוז מתניה איך ע"י עסק התורה נמשך החיות והכח בהאמונה.

s'accomplit par la prière, la Torah et les mitsvot. Autrement dit, par leur moyen, on attire le niveau de « et nourris la foi ». Voyez ce qui est écrit dans Iggeres HaKodesh à propos du verset « Elle ceint ses reins de force » : comment l'étude de la Torah attire dans la foi la force vitale et la puissance.

33 ובספרי איתא ע"פ והיו הדברים האלה כו' שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם.

Et le Sifri enseigne, à propos du verset « Et ces paroles seront... », etc. : « Par cela, vous parvenez à reconnaître Celui qui a parlé et le monde est venu à l'existence. »

והענין כי השגת ולימוד התורה הוא השגת מהות רצונו וחכמתו ית' ממש שלמעלה מידיעת המציאות בלבד

Voici l'explication : la compréhension et l'étude de la Torah consistent à appréhender l'essence même de Sa volonté et de Sa sagesse, béni soit-Il, ce qui dépasse la simple connaissance de leur existence ;

רק שהשגה זו הוא כמכו שנתלבשו חכמתו ורצונו ית' בעשיי [בעשייה] גשמיות שלפי שנתלבשו בעשייה גשמיות ע"כ יש בהם השגת המהות משא"כ כמו שהם למעלה הרי לית מחשבה תפיסא בהן כלל.

seulement, cette appréhension est possible parce que Sa sagesse et Sa volonté, béni soit-Il, se sont vêtues dans des actes matériels. Du fait qu'elles se sont vêtues dans des actes matériels, leur essence peut donc être appréhendée. Il n'en va pas ainsi lorsqu'elles sont dans leur état supérieur, car aucune pensée ne peut les saisir, absolument pas.

34 ועמ"ש מזה באריכות במ"א בביאור ע"פ ולא תשבית מלח בפי ויקרא אבל עכ"פ [על כל פנים] הוא השגת מהות חכמתו ורצונו ית' ממש.

Voir ce qui est écrit à ce sujet en détail ailleurs, dans l'explication du verset « Tu n'omettras pas le sel », dans la paracha de Vayikra. Quoi qu'il en soit, il s'agit de la saisie de l'essence même de Sa sagesse et de Sa volonté, béni soit-Il.

ולכן יש בכח השגה זו להיות ורעה אמונה שהוא ענין המשכת הדעת כי הדעת הוא השגת והכרת המציאות מבחי' סוכ"ע כנ"ל והשגת ולימוד התורה

C'est pourquoi cette saisie a le pouvoir de faire « paître la foi », ce qui consiste à attirer le Daat (connaissance). Car le Daat est la saisie et la reconnaissance de l'existence du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), comme mentionné plus haut ; et la saisie et l'étude de la Torah

היא השגת מהות חכמתו ורצונו ית' שמבחי' סוכ"ע ולא בהשגת המציאות לבד רק שהתורה נשפלה למטה בענינים גשמיים והרי זה

sont la saisie de l'essence de Sa sagesse et de Sa volonté, béni soit-Il, qui relèvent du niveau du sovev kol almin, et non la simple saisie de leur existence. C'est seulement que la Torah a été abaissée jusqu'aux réalités matérielles. Or, cela est

כמו עכ"מ [עד"מ] המאכל שמחיה את האדם ומוסיף בו דעת שאין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן והיינו לפי ששרש החטה מבחי' דעת דתהו שלמעלה מהאדם כו'

comme, à titre d'analogie, la nourriture, qui donne la vie à l'homme et accroît son intelligence, car «un enfant ne sait pas appeler "père" avant d'avoir goûté au goût du grain». Cela tient au fait que la racine du blé relève du niveau du Daat du Tohou, qui est au-dessus de l'homme, etc.

ולכן אע"פ [אף על פי] שנשפל למטה מהאדם עכ"ז [עם כל זה] מחיה הוא את האדם וממשיך בו דעת כך עד"ז
אע"פ [אף על פי] שהתורה שבע"פ [שבעל פה] מדברת בענינים גשמיים שבעוה"ז שזהו למטה מבחי' ההשכלה וההתבוננות בגדולת ה'.

C'est pourquoi, bien qu'il soit descendu au-dessous de l'homme, il donne néanmoins la vie à l'homme et attire en lui le Daat. De même, bien que la Torah orale traite de réalités matérielles de ce monde, qui sont inférieures au niveau de la compréhension intellectuelle et de la contemplation de la grandeur de D.ieu,

אך עכ"ז [עם כל זה] שרשה גבוה יותר כי היא השגת המהות רצונו וחכמתו ית' ממש. לכן היא בחי' מזון לנפש ורעה אמונה שממשיך בחי' דעת באמונה.

sa racine est néanmoins plus élevée, car elle est la saisie de l'essence même de Sa volonté et de Sa sagesse, béni soit-Il. C'est pourquoi elle constitue une nourriture pour l'âme et «fait paître la foi», en attirant le niveau du Daat dans la foi.

35 וזהו אתה הראת לדעת ראייה הוא השגת המהות והיינו ע"י עסק התורה שהיא חכמתו ורצונו ית' רק שנתלבשו בעשיי' [בעשייה]

Et c'est là [le sens de] «Tu as été montré, afin de savoir»: voir, c'est appréhender l'essence, et cela se fait par l'étude de la Torah, qui est Sa sagesse et Sa volonté, béni soit-Il, simplement revêtues dans l'action ;

ולכן מזה נמשך לדעת כי ה' הוא האלקים וגו'. ועמ"ש ע"פ בשברי' לכם מטה לחם.

et c'est pourquoi il en découle la connaissance que Havaya est Elokim, etc. Voyez ce qui est écrit au sujet du verset: «Lorsque Je vous briserai le bâton du pain.»

36 ועמ"ש בס"ש [בספר של בינונים] פנ"א ומהו הלבוש כו' דלעילא לעילא כו'. ועיין עוד בסידור בד"ה ששת

ימים תאכל מצות בענין ראתה שפחה על הים כו'

Voyez ce qui est écrit dans le Sefer Shel Beinonim, chapitre 51, « Et qu'est-ce que le vêtement », etc., « du plus élevé », etc. Voyez aussi dans le Siddour, dans le discours commençant par « Six jours, tu mangeras des matsot », au sujet de « Une servante vit à la mer », etc.,

והיינו ע"י הגילוי מבחי' אנכי מי שאנכי שע"י נהפך הים ועלמא דאתכסיא לבוא לידי גילוי בבחי' ראייה ממש כמ"ש זה אלי ואנוהו ועד"ז יובן ג"כ שהתורה והמצות שהם הדברים אשר אנכי מצוך היום.

ce qui eut lieu par la révélation du niveau de « Je suis Celui qui suis », grâce à laquelle la mer et le monde caché furent transformés et vinrent à se révéler au niveau d'une vision véritable, comme il est écrit : « Voici mon D.ieu et je le glorifierai. » Dans cette même perspective, on comprendra également que la Torah et les mitsvot sont « les paroles que Je (Ano'hi) t'ordonne aujourd'hui » :

אנכי מי שאנכי ע"כ יש בכחן להמשיך בחי' הדעת בהאדם שיבוא לבחי' הראת לדעת וידעת היום כו' :

« Ano'hi » [signifie] « Je suis Celui qui suis ». C'est pourquoi elles ont le pouvoir d'attirer le niveau de Daat (connaissance) dans l'homme, afin qu'il parvienne au niveau de « Il t'a été montré, afin que tu saches » et de « Sache aujourd'hui », etc.

37 קיצור. ענין הדעת שהוא אינו ידיעת המהות כ"א ידיעת המציאות כמו ידיעת האדם כחות נפשו ולכן

אע"ג [אף על גב] שהקב"ה לית מחשבה תפיסא ביה כלל עכ"ז [עם כל זה] צ"ל וידעת היום כו' ממש.

Résumé. Le concept de Daat (connaissance) : il ne s'agit pas de connaître l'essence, mais de connaître l'existence, comme lorsqu'une personne connaît les facultés de son âme. Ainsi, bien que du Saint béni soit-Il il soit dit : « Aucune pensée ne peut Le saisir », il faut néanmoins véritablement « connaître aujourd'hui », etc.

והנה בהתורה יש ג"כ כמו"כ [כמו כן] השגת המהות וידיעת המציאות. והנה המשכת המדות הוא ע"פ הדעת

Or, dans la Torah aussi, il y a de même appréhension de l'essence et connaissance de l'existence. Or, l'émanation des attributs émotionnels (midot) se fait selon Daat ;

וזהו דע את אלקי אביך שהוא שלא יסיח דעתו מזה שויתי ה' לנגדי תמיד ומ"מ הדעת הוא רק בחי' אחוריים לגבי ראייה אך השכר מוידעת היום לעתיד עין בעין יראו כו'.

Et c'est là le sens de « Connais le D.ieu de ton père » : il ne faut pas détourner son esprit de ceci : « J'ai placé Havaya devant moi constamment. » Néanmoins, Daat n'est que le niveau du dos par rapport à la vision ; mais la récompense de « Connaître aujourd'hui », dans les Temps futurs, est : « Ils verront œil à œil », etc.

וענין ומלאה הארץ דעה. ענין דברו וקראו ושכל המשכות אלו נמשך ע"י וידעת היום היום לעשותם:

Et le concept de « La terre sera pleine de connaissance ». Le sens de « parler » et de « proclamer » ; et toutes ces émanations sont suscitées par « Connaître aujourd'hui » [et] « aujourd'hui, pour les accomplir ».

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/vaeschanan/6/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak